

LIST VŠECH OBYVATEL HANSPAULKY A BABY
ČTENÍ O DNEŠKU I O DOBÁCH MINULÝCH

HANSPAULKA

VYDÁVÁ TĚLOCVIČNÁ JEDNOTA SOKOL A ZÁKLADNÍ ŠKOLA HANSPAULKA

3/2020

23. ročník

ZDARMA

osvobození 1945

CO ?
NAJDETE UVNITŘ ?

- Pavel Janák ■ Kronika květnového povstání ■
- Tatínkovy poznámky ■ Bořislavka 1945 ■ Bejvávalo
- Naše rodinné stříbro ■ Ze školy a od sv. Matěje ■
- Ekodomov ■ Aktuality a Informace

Vážení přátelé,

číslo, které dostáváte do ruky, má tak trochu zpoždění. Tématu osvobození mělo být věnováno druhé číslo Hanspaulky. Ale pak jsme všichni zůstali doma, ze všech médií se na nás hrnuly jobovky, a přes to, že bylo krásné jaro, se málokdo se veselil.

Narychlo jsme tehdy připravili mimořádné číslo časopisu. Snažili jsme se vás přivést na jiné myšlenky, pokud možno pohodové.

Teď se tedy opožděně uplatní texty, které jsme plánovali a měli připravené (některé i velmi dlouho). S tématem osvobození se teď asi dalších deset let nesetkáte, proto jsme namíchali články pamětníků s texty trochu náročnějšími. Incident z 10. května 1945, při kterém bylo na Bořislavce postřeleno několik desítek lidí a jehož pamětníci již asi nežijí, rozvířil dohady v poslední době hned několikrát. Naposledy v souvislosti se stavbou kancelářského a obchodního centra Bořislavka. Jak to tenkrát opravdu bylo, se dnes již asi sotva dovíme. Pamětníci nejsou, hovořit mohou jen archivy. To, co se stalo na Bořislavce nebyla tehdy ojedinělá událost. I jinde se děly se věci podobné, i horší, které možná můžeme pochopit, ale ani dnes ani kdykoliv v budoucnosti nemůžeme akceptovat.

L. Čumplová

Pavel Janák architekt civilních, duchovních staveb i mostů

Architekt Pavel Janák patřil k těm několika málo univerzálně připraveným umělcům, kteří tvořili epochu. Dokázal ve svém architektonickém tvarosloví propojit rozjitřenou éru T.G.M., prodchnutou vlastenectvím, s atmosférou poetismu ale i s neúprosnou kázní soudobého Bauhausu.

Nic tak nepřipomíná atmosféru Nezvalova Podivuhodného kouzelníka, jako Janákovo vítězství nad ztuhlou formou překonaných slohů v podobě paláce Adria (1924) v Jungmannově ulici. Dokázal v této a podobných stavbách překonat přísný řád kubismu a proměnit jeho strohé krystalické struktury v obloučky a barevné plastické ornamenty. Jeho prvopočáteční styl nazvaný rondokubismus napodobovali všichni; kupodivu i nezávislý básník a buřič Jakub Deml přiznal svoji sounáležitost s národním duchem, když uznal tento styl za vhodný pro stavbu svého domu.

Roku 1908 spoluzakládal Janák sdružení ARTĚL, zabývající se estetickým vybavením interiérů uměleckými předměty a nábytkem.

Architekt Janák nezůstal natrvalo u jednoho slohu. Pět let po dokončení paláce Adria, ve stejné ulici se v budově Škodova paláce (1929) vzdal přemíry ozdobných náznaků a pokusil se natrvalo stvrdit, i když v zestručnělé formě, význam kubismu v české architektuře.

Česká architektura, která se od vzniku republiky v Evropě držela na špičce, nemohla nepodlehnout vlivu Bauhausu a jeho novému přístupu k architektuře, vyznačujícímu se racionalitou a účelností – funkcionalismu.

Funkcionalistické řešení se netýkalo jen vnějšího hávu staveb, ale i naprostých změn v systému bydlení. Architekti by nejraději učinili příčky vil pohyblivými, aby obytný prostor bylo možné podle libovůle obyvatel měnit a přestavovat. Janák si svoji představu bydlení realizoval v impozantním projektu pro bohatší střední vrstvu – kolonii Baba.

V klasické jednoduchosti a ve větším měřítku se tento styl projevil ve stavbě hotelu Juliš na Václavském náměstí, kde mu na protější straně konkurovala impozantní stavba hotelu Šroubek.

Funkcionalismus v Čechách však překonával všechna očekávání. Připomeňme, že velikosti českých funkcionalistických staveb, jakými byl např. Veletržní palác

HISTORIE A OSOBNOSTI

(1925–28), se přijel obdivovat i slavný architekt Le Corbusier.

Z dílny P. Janáka vychází také jeden z prvních funkcionalistických kostelů, určený pro Husův sbor Československé církve husitské v Dykově ulici na Vinohradech. Nejvýraznějším prvkem celého komplexu je bezesporu 34,5 m vysoká šestipatrová věž zbudovaná v konstruktivistickém stylu.

Janák ve svém vývoji neustrnul, inspiroval se cestami po Evropě. Důkazem je vila Vincence Beneše na Ořechovce inspirovaná holandskými vlivy, postavená z červených cihel. Nedoceněna zůstává Janákova architektonická vynalézavost při projektování mostů. Janák jako první svůj obor vystudoval pozemní stavitelství a to u J. Schütze, který ho naučil konstrukční strohosti a technické vynalézavosti. Tyto dovednosti se mu při stavbě mostů více než hodily. Prošel také školením dekorativismu, a tak jsou jeho mosty nejen účelné, ale i doplněny sochami význačných sochařů.

Mosty jsou mezi milovníky umění považovány za umělecky méně významné, a to pro jejich praktický účel.

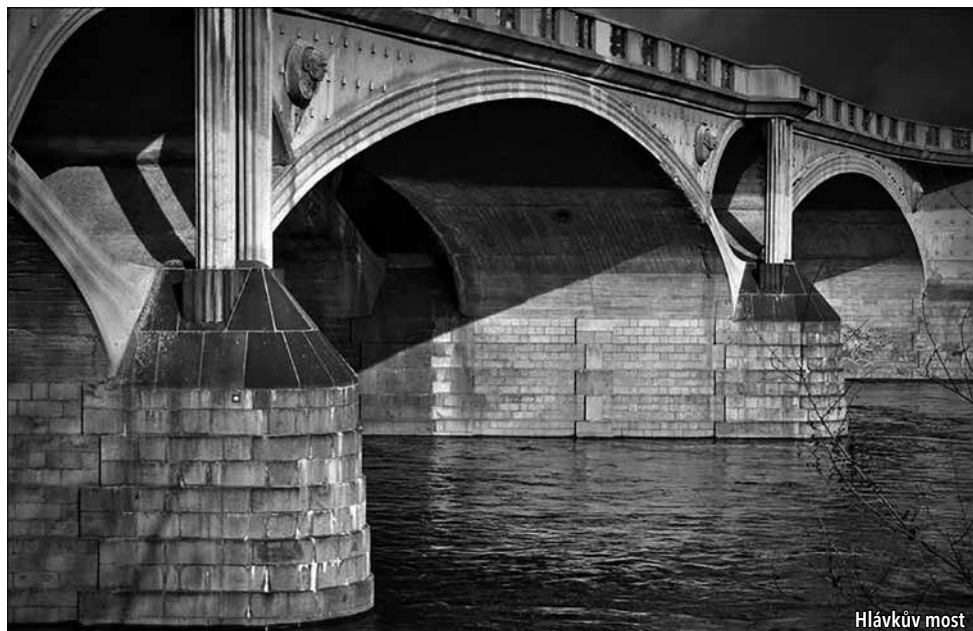
Hlávkův most je třináctý pražský most počítáno po proudu Vltavy. Je součástí severojižní magistrály a spojuje Wilsonovu ulici na hranici Nového města a Karlína s Bubenskou ulicí v Holešovicích. Jako jeden z mála významných mostů nebyl nikdy přejmenován.

Most je tvořen dvěma částmi. Kvůli sporům mladší a starší generace architektů představuje každá část jinou konstrukční myšlenku. Úsek přes jižní (pravé) rameno Vltavy byl v letech 1908 až 1910 postaven jako železný příhradový. Tato část mostu není oblouková. Autorem byl Ing. M. Petřů.

Železobetonová část v severní části ostrova a přes severní (levé) rameno Vltavy byla postavena v letech 1910–1911. Šlo o první český most s užitím betonu bez kamenného obložení. Severní část mostu tvoří celkem sedm oblouků. Nad Vltavou jsou tři – dva

Vila P. Janáka na Babě

Hlávkův most

s rozpětím 36 m, střední s rozpětím 19 m. Autory byli arch. P. Janák a Ing. F. Mencl.

Janák se rozhodl využít možnosti železobetonu a prokázat, že i napohled nehezky materiál může esteticky zaujmout. Dominantním výtvarným motivem byla elegantní vlnovka, probíhající mostovkou nad sedmi segmentovanými oblouky. Na přání zadavatele oslovil mladé sochaře zvoučných jmen: B. Kafku, L. Kofránka, O. Gutfreunda a Vl. Večeřu, aby se postarali o dekoraci mostu.

Libeňským mostem v roce 1928 spojil Janák levobřežní čtvrť Holešovice s pravobřežní Libní. Po proudu řeky je v Praze patnáctým mostem, nachází se v ohbí Vltavy a je po něm vedena dvoukolejná tramvajová trať. Pro veřejnost byl otevřen 29. října 1928 k 10. výročí vzniku Československé republiky. Ztvárnění mostu jedinečně reprezentuje puristické údobí ve vývoji tvorby Pavla Janáka.

Most o celkové délce přemostění 115,5 m má přes původní řečiště trojkulobový oblouk z prostého betonu o rozpětí 48 m. Most je technickým unikátem, jednalo se o most s největším rozpětím oblouku z prostého betonu v Evropě. Na tento oblouk navazují železobetonové rámové konstrukce, které oblouk doplňují na celkovou délku přemostění.

Některé prvky mostu jsou zkoseny, což zřejmě některým lidem připomíná kubismus. Není to ale architektonicky to hlavní. Most je sebevědomé dílo avantgardní architektury, která je pro meziválečné Československo tohoto období symptomatická a těší i se dnes pozornosti expertů z celého světa, stejně jako kubismus.

Architekt Pavel Janák se na Hanspaulce usídlil. Poslední jeho stopu nalezneme na místním hřbitově.

Zdeněk Jonák

Kronika květnového povstání - co lze vyčíst mezi řádky

V letošním roce si připomínáme 75 let od konce druhé světové války, který je v Praze spojen s květnovým povstáním. O knize "Kronika Pražského květnového povstání ve dnech 5. až 9. května 1945 v oblasti dnešní Prahy 6 (dřívější Praha XVIII a XIX) a přilehlé čtvrti" autorů Otto Hájíčka, Miroslava Kodedy a Františka Nevěřila (Unicornis, Praha 2015) jsme již jednou psali. Dnes si o ní povídám s paní Anastázií Kopřivovou, která se na obsah knihy podívala z trochu jiného úhlu.

V období bezprostředně po r. 1945 vyšlo jen několik brožur a knížek psaných pod živým dojmem událostí. Byly to reportáže nebo publikace vzpomínkového, často subjektivního a emocionálního charakteru. Po r. 1948 začaly vycházet práce silně ovlivněné dobovou ideologií, které jednoznačně vyzdvihovaly vedoucí úlohu SSSR, KSČ a Národních výborů. Mnozí ještě nedávno oslavovaní hrdinové povstání mizeli za vraty žalářů. Teprve v r. 1960 vydalo nakladatelství Naše vojsko společně se Svazem protifašistických bojovníků knihu Karla Bartoška „Pražské povstání 1945“ a i když byla psána ze stejné ideologické pozice, obsahovala řadu objektivních informací. Zájem, který vyvolala, přispěl v r. 1965 k jejímu druhému upravenému a rozšířenému vydání. Paradoxem doby je, že ani „správná“ politická orientace a hojně využití a citace sovětských pramenů, knihu po r. 1968 nezachránily před vyřazením z veřejných knihoven jako knihu politicky pomýlenou. Bouřlivé jaro r. 1968 na krátký čas vrátilo na stránky novin a časopisů doposud tabuizovaná témata (Jaltská dohoda, americká armáda v západních Čechách,

vlasovci, excesy v době divokého odsunu atd.).

Daniela Houšková, která Kroniku Pražského květnového povstání k vydání v r. 2015 připravila, ji správně časově zařadila do začátku osmdesátých let 20. století. Uvedená Kronika patří do série devíti knih s podobnými názvy, jednotnou tematikou a jednotným iniciátorem a vydavatelem, kterým byly Obvodní výbory Svazu protifašistických bojovníků v jednotlivých pražských obvodech. Zadáni připravit materiál věnovaný pražskému povstání muselo vzniknout na začátku 80. let a výsledky měly být publikovány v r. 1985, kdy od květnových událostí mělo uplynout 40 let. Práce se ujaly historicko-dokumentační komise jednotlivých pražských Obvodních výborů ČSPB a je zajímavé, jak se daného úkolu zhostily.

V předstihu úkol splnila pouze Praha 10, která už v r. 1984 vydala publikaci s názvem „Povstání pražského lidu v květnu 1945 na území Prahy 10“. V jubilejním roce 1985 úkol splnili v Praze 1 („Květnové povstání na Starém městě Pražském“), v Praze 3 („Praha 3 v květnovém povstání“), v Praze 5 („5.–9. květen 1945“) a v Praze 9 („Květnové povstání v Praze 9“). V Praze 2 a 8 byl úkol splněn až v r. 1988 a v Praze 4 dokonce až v r. 1994 ve zcela jiné politické atmosféře. Publikace Prahy 7 je nedatovaná.

Výsledky práce Prahy 6 ve výčtu zcela chybí. Text publikace vydané v r. 2015 je podkladový neupravený materiál, přesně takový, jak ho popisuje editorka ve svém úvodu (...originál Kroniky je psaný na psacím stroji, doplněný

Masakr na Bořislavce 1945,
foto E. Kímla

nepřiliš kvalitními ormigovými různě poskládanými kopiemi plánů a fotografickou přílohou). Myslíte si, že je možné vystopovat po tak dlouhé době důvody, proč práce nebyla zveřejněna?

Hledat zdůvodněné jsem se nepokoušela. Domnívám se, že autoři svůj úkol nesplnili a práci nedokončili. To, co bylo v r. 2015 vydáno, je pouze podkladový materiál. Proč se tak stalo, těžko říci. Mohl se rozpadnout autorský kolektiv, mohly vzniknout rozpory při zpracování výsledné podoby studie, možná, že došlo ke generační výměně osob v Obvodním výboru ČSPB. Možná, že v naší městské čtvrti s tak mimořádně silnou legionářskou a vojenskou tradicí bylo obtížné tuto tradici zcela pominout a tvrdit, že rozhodující roli sehrála dělnická třída a komunistická strana.

Zajímavý je způsob, jakým jsou v materiálu uváděna jména účastníků povstání. U vojáků jsou uváděny zkratky hodností:

plk., pplk., mjr., por., kpt., por. pěch., štábní kpt., rtm. zem., por. zbroj., kpt. let. a podobně. U civilistů je před příjmením uváděno křestní jméno nebo jen jeho počáteční písmeno. Třetí skupinu tvoří osoby označené pouhým příjmením, před kterým je s. (soudruh). A takových osob se v textu vyskytuje velmi málo. Z uvedeného jednoznačně vyplývá, že rozhodující iniciativa byla v odborném vojenském vedení. O rozhodujícím vlivu KSČ na dění se autoři v úvodu zmiňují, ale popsané skutečnosti mluví o opaku. Možná, že právě tento přístup byl autorům vytýkáno a byli nabádáni k úpravám, ke kterým z doposud neznámých důvodů nikdy nedošlo.

Říkala jste, že jste si knihu koupila v r. 2015 a chtěla ji darovat manželovi, který byl v r. 1945 přímým účastníkem povstání. Naštěstí jste si ji napřed se zájmem sama přečetla a došla k názoru, že by to nebyl nejlepší dárek. Manžel totiž neznal jména uváděná v knize,

a naopak tam chyběla jména všech osob, které si pamatoval. A pro současného čtenáře již bude občas problém si uvědomit, kde se některé události odehrály. Nebude už znát některé místní názvy.

Vysvětlivky by zasluhovaly všechny místní názvy, především ty, které se v průběhu let měnily nebo zcela zanikly. Kdo dnes ví, kde začínala a končila Velvarská ulice, která ulice byla Bučkova nebo Dostálova (v textu doplněná nyní Čkalova), Vítězné náměstí (v knize doplněno nyní VŘSR, ale dnes opět Vítězné), kde byla Alexandrova třída, Letecká, kde byla Alexandrova kolej, Sladovna nebo Kadetka.

Právě tak může současnému čtenáři vadit používání pokleslých termínů: německá nacistická hydra, němečtí nacisté chtějí rozdupat povstání, zavilý nepřítel, strastiplná léta, nacističtí mocipáni, kteří střelili „zběsile“ a skrývali se v „norách“ nebo „doupatech“. Právě tak skutečnosti neodpovídá opakující se informace, že němečtí vojáci v květnu „loupili“. Jako, objekt krádeže mohly být v té době pouze potraviny, civilní oblečení a jednoduché dopravní prostředky (kárky a kočárky, pokud prchaly rodiny, nebo kola pro útek jednotlivců), tedy vše, co bylo nezbytné pro záchranu života.

Publikace se ale nesoustřeďuje jen na události v oblasti Hanspaulky, Dejvic a Podbaby.

Autoři Kroniky věnovali pozornost i přílehlým oblastem (Suchdol, Šárka, Nebušice, Přední Kopanina a Lysolaje) včetně oblastí vzdálenějších (Jinonice, Roztoky, Zlonice, Kralupy, Roudnice). Zajímavým způsobem se vyrovnali se složitou problematikou působení tzv. vlasovců. Jejich činnost v Ruzyni a kolem letiště

byla rozhodující a nebylo možné ji zcela pominout. Zásah vlasovců v okolí Vypichu, kláštera sv. Markéty a letiště ovlivnil rovnováhu sil, což autoři nepopírali, ale vždy zdůrazňovali, že šlo o „nevyžádaný zásah“.

Je zajímavé, že materiál, který vznikl v 80. letech zachytil i negativní a drůbež opomíjené či zatajované události.

Při popisu dění 7. a především 8. května se objevují první zmínky o prohledávání opuštěných bytů a vyslýchání a shromažďování zajatců z řad civilního obyvatelstva německé národnosti a kolaborantů do opuštěných protiletectvých krytů nebo biografů.

Je škoda, že kapitola věnovaná lékařské a zdravotnické službě zůstala pouze u vstupního odstavce, právě tak autoři pominuli problematiku zásobování zbraněmi a potravinami, zapojení množství žen ve vyvažovacích a při sanitárních službách a mládeže jako spojek mezi jednotlivými úseky. Zcela pominuto bylo působení sokolů a skautů, kteří právě na Hanspaulce byli velmi aktivní.

Na druhou stranu je třeba ocenit snahu autorů zachytit co nejvíce dobových detailů. Předpokládám, že z autorů pouze Dr. Ing. por. v záloze Otto Hájíček byl skutečným účastníkem a pamětníkem událostí. Jeho jméno se v textu Kroniky vyskytuje na devíti místech, a to vždy v souvislosti s děním na Hanspaulce kolem školy a dělostřelecké baterie. V závěrečné fázi je 9. května uveden jako styčný důstojník, který „podal sovětskému veliteli podrobnou zprávu o situaci“. Asi právě jemu vděčí Kronika za důsledné uvádění vojenských hodností u důstojníků a rotmistrů v záloze, kteří se do povstání zapojili.

Anastázie Kopřivová

Tatínkovy poznámky z května 1945

Nastaly opět krásné jarní květnové dny. Tentokrát v tak nezvyklé době celosvětové pandemie, kterou nejen má generace ještě nezažila. A v těchto dnech to bude 75 let, kdy začaly v Praze boje o její osvobození, kdy se k ní již přibližovaly armády dvou velmocí, které naši zem definitivně osvobodily od fašistů. Zním tuto dobu jen z vyprávění rodičů, z literatury a filmů. Narodila jsem se až v září 1945, tedy těsně po válce. Tehdy většina lidí doufala, že nastanou konečně lepší časy ve spokojenosti a míru. Nakonec to dopadlo pro mnoho lidí, i na Hanspaulce, úplně jinak. Ale v míru jsem nejen já měla štěstí prožít zatím celý svůj život.

V mém dětství se ještě hodně na válku vzpomínalo, promítaly se velmi často i sovětské filmy o válce, některé velmi krásné a dojemné. Ale mne nejvíce ovlivnila kniha od Oty Krause *Továrna na smrt*, kterou jsem četla v roce 1959. To mi bylo 14 let, byla jsem věřící katolička a příznám se, že od té doby jsem v Boha věřit úplně přestala. A nikdy nepochopím, že někteří naši lidé, a dokonce i Židé, po takových zkušenostech mohli v Německu žít.

Květnové dny 1945 jsou také zachyceny v poznámkách mého tatínka Albína Žabky, které si po mnoho let vpisoval do malých kalendářků nebo bločků. Před nějakou dobou vyšla *Kronika Pražského květnového povstání* ve dnech 5. až 9. května v oblasti dnešní Prahy 6 v nakladatelství Unicornis. Hned jsem si tam vyhledávala údaje o tom, co se dělo v květnových dnech po ukončení války na Bořislavce. Na to datum 10. 5. 1945 rodiče nikdy nezapomněli. Z jejich vyprávění si pamatuji, jaká to pro ně byla hrůza vidět, čeho byli někteří čeští lidé schopni. Jak brutálně se chovali k německým

zajatcům. Stříleli do nich a pak je i okradali. Sundávali z nich boty a šaty. Podobné vyprávění jsem potom slyšela již dávno po válce od svého strýce, když jsme šli spolu Letnou a Holešovicemi na výstavu do Parku Julia Fučíka. Jak krutě se např. někteří lidé zachovali k německé ženě, která nikdy nikomu neublížila a kterou před jeho očima vyhodili z okna domu. Podobné vzpomínky na nepředstavitelné chování některých lidí po válce jsou zachyceny i v literatuře.

Náš otec byl skoro celou válku totálně nasazený v Německu, rovněž i jeho mladší bratr Otakar, který tam dokonce zažil letecký pumový zásah lodě, kde pracoval. Zachránil se jenom proto, že byl dobrý plavec a neutopil se v moři jako ti ostatní, kteří nezahynuli již po výbuchu lodi.

Otec zažil za války v Brémách mnoho hladu a strachu o svůj život. I maminka Vlasta, která tam s ním prožila jeden rok, vzpomínala na hrozný hlad, který stále měli, na věčné nálety a ukrytování ve sklepích. Nechtěla, aby se sestra Marta narodila tam a měla tak německé občanství, a proto ve vysokém stupni těhotenství

raději odjela za hrozných podmínek přečpanými vlaky do Prahy. Když jsem někdy říkala, jak nenávidím Němce za to, co nám provedli, vždy mi otec domlouval, že nebyli všichni stejní, že poznali v Německu i mnoho slušných lidí. Někteří je třeba varovali, když na Němce nadávali česky, že tam je i hodně Sudetáků, kteří rozumí česky a mohli by špatně dopadnout. A tatínkův šéf, inženýr, byl antifašista. S ním vyměřovali v továrně přístroje schválně chybně, aby německá letadla padala. Zahynul později při náletu a otec na něho celý život vzpomínal a vážil si ho.

Otec se po výzvě rozhlasu 6. 5. 1945 dle svých poznámek přihlásil k odboji.

Dostal se z totálního nasazení v Německu, protože musel převzít živnost po svém tchánovi, který měl na Hanspaulce v Hermelínské ulici prodejnu uhlí a koncem roku 1944 zemřel. Po svém

návratu koncem ledna 1945 rozvážel uhlí a dříví zákazníkům na Hanspaulce místo svého zesnulého tchána.

8. 2. 1945, když již žil v Praze, si zapsal, že dostal tragický lístek z Brém. Nevím, bohužel, co se s jeho spolubydlícími, totálně nasazenými, stalo. Možná zahynuli.

Zapisoval si i nálety: první 13. 2., pak v noci, 14. 2. v poledne a potom stále další a další. Např. 25. 3. velký nálet na Prahu, Libeň, Vysočany, pak i 17., 18., a 19. 4. Zapsal si také, že mluvil v rozhlase Goebbels a po náletu 30. 4. že mluvil K. H. Frank.

2. května. chtěla jít maminka do biografu, ale nemohla, kvůli smrti Hitlera byl zákaz promítání. Další den se oba opět vrátili opět z kina Bořislavka, protože „nehráli pro vůdce“, jak píše tatínek. 4. 5. mu přišel poukaz od úřadu na pracovní kalhoty, hned si je jel potvrdit na magistrát a zápisky pokračují v podobném tónu.

Tatínek s kamarády,
když ještě netušili,
že přijde válka

Nyní přesně opisuji z bločku s jeho záznaky z květnových dnů povstání:

5. 5. Ráno rozvázal, v 11 hod. začal puč, prší, prapory.

6. 5. Boj o Prahu – byl jsem se zapsati, odpoledne šel jsem tam, dělal telefonistu – spojka, celou noc spal.

7. 5. Dopoledne do kanceláře, poslán na hlídku do Šarecké do 5 hod. – pak volno. K večeru musel opět k Tyšerům. Vojáci ze školy odevzdali zbraně. V noci ve 2 obsazení šarecké stráže, já jako hotovost.

8. 5. Odpoledne útok Němců na školu – beznadějně – já stále jako pohotovost, skoro nespal.

9. 5. Ráno nás zachránili Rusové. Já stráž před školou až do půl 11. Stěžoval na velitelství posádky Hanspaulka – pak spal.

10. 5. Ráno se hlásil U Tyšerů, v 9 hod. se hlásil U Botů, k oddílu mám se dostavití ve 4 na stráž. Stál u hřiště do půl jedné.

11. 5. Ráno hledal na poště adresy úřadů, odpoledne ve 2 hod. stál u hřiště – pak zrušení oné stráže, U Botů večer

v 19 hod. hotovost. Matka byla na pohřbu Rusa u Matěje.

A jak pokračoval život po válce? Opět vypisuji z poznámek mého otce.

Samá práce, přiděly na jídlo a třeba i na bačkory, hlavně starosti s bytem a získáním lepšího pracovního uplatnění. Velké události jakoby zapomenuty. Do svých domů se začali vracet jejich majitelé, i někteří Židé, kteří měli štěstí a válku přežili.

Mnoho mých spolužáků bydlelo se svými rodinami v hanspaulských vilách v nájmu. Chodila jsem některé doučovat, nebo navštěvovat jako kamarádka. Vždy se všichni chovali velmi tiše, aby majitele vil vůbec nerušili. To my jsme měli jako děti štěstí. Naše paní domácí žila ve svém činžovním domě v Dejvicích, měla nás ráda a jezdila se vždy jen podívat na zahradu a natrhat si nějaké květiny.

To jsou tedy zápisky mého otce a mé vzpomínky na dobu, kterou jsem již nezažila, ale která ovlivnila život nejen můj a mé rodiny.

Stanislava Bůchová

Bořislavka 1945

Mezi obyvateli Hanspaulky je stále v povědomí událost z 10. dubna 1945, kdy byli na Bořislavce postříleni Němci v civilních šatech.

Znovu se o této události začalo mluvit, v roce 2010, když Česká televize odvysílala film zachycující tuto událost, který natočil amatérský filmař Jiří Chmelíček. Potřetí se o události mluvilo v souvislost s hloubením základů pro stavbu kancelářského a obchodního centra Bořislavka. Při přeložce trafostanice poblíž tehdejší konečné stanice autobusu 131 se lidé domnívali, že se narazí na hromadný hrob a stavba se zpozdí. Nic mimořádného se nestalo. Podle informací z internetu došlo již v létě 1945 k tajné exhumaci masového hrobu.

S odstupem let již utichly vášně vyvolané filmem a jeho interpretací v médiích.

Protože se ve školní knihovně zaměřujeme i na literaturu týkající se Hanspaulky a Prahy 6, obrátila jsem se na pracovníky Vojenského historického ústavu s dotazem, co je v jejich archívech a knihovně o této události známo.

Zde je odpověď z VHÚ:

*Vážená paní Čumplová,
ohledně květnových událostí na Bořislavce se mi nepodařilo dohledat jednoznačný závěr. Jiří Padevět v knize Krvavé léto 1945: Poválečné násilí v českých zemích na s. 38 uvádí, že „v lokalitě došlo k zavraždění 41 civilistů, mezi kterými byli možná i vojáci v civilu, nejspíše vojáky Rudé armády. Oběti byly vedeny z biografu Bořislavka, kde byly internovány, původně zřejmě na práci. Rozkaz ke střelbě vydal důstojník Rudé armády.“ Odkazuje zde na dva prameny, prvním je dokument z archivu Ministerstva vnitra (v digitální podobě zveřejněn např. zde:*

-ales-kyr-objevil-unikatni-dokument/), dále je uvedena kniha Tomáše Staňka Perzekuce 1945, resp. v ní na s. 71 citovaný dokument z Archivu bezpečnostních složek (fond A2/1 1765). K věci se vyjádřil i tehdejší pracovník VHÚ Eduard Stehlík (rozhovor např. zde: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/historik-nemecke-civilisty-nepobili-cesi-ale-rusove/r-i:article:667593/>). Další informace by mohla obsahovat kniha Oto Hájíčka Kronika Pražského květnového povstání ve dnech 5. až 9. května 1945 v oblasti dnešní Prahy 6 (dřívější Praha XVIII a Praha XIX a přilehlé čtvrti), nicméně ji v době řešení dotazu nemám fyzicky k dispozici. Monografii či článek v odborné literatuře, která by se zabývala přímo touto událostí, se mi bohužel nepodařilo dohledat.

Tedy: událost byla zachycena v příslušném dokumentu archivu MV, nicméně není zcela přesná, a dalšího vyšetřování se zjevně nedočkala. Výpovědi pamětníků nejsou k dispozici, existuje několik různých interpretací, které se v některých ohledech shodují a v jiných rozcházejí. Shoda panuje na přítomnosti pravděpodobně Revolučních gard, důstojníka Rudé armády a pravděpodobně dalších sovětských vojáků. Ohledně odpovědnosti za vykonání činu však konsensus nepaduje.

Za knihovnu VHÚ s pozdravem

M. Lukeš

L. Čumplová

Bejvávalo a už není Protiletecký válečný kryt

V letošním roce vzpomínáme na květen 1945. Od posledních válečných měsíců, revolučních květnových a prvních mírových dnů uplynulo dlouhých 75 let. Tyto významné události zanechaly řadu nesmazatelných vzpomínek. Některé z nich jsou spojené s objektem hanspaulského protileteckého krytu.

Standardizované kryty se začaly ve všech větších městech budovat na začátku 40. let, v době, kdy zvolna začala pohasínat víra v neporazitelnost německé armády a kdy útoky spojeneckých letadel začaly stále hlouběji pronikat nad území Německé říše. Kryty byly nejčastěji budovány v městských parcích s hustou okolní zástavbou. Na Hanspaulce byl kryt vyhlouben v parčíku blízko proslulé restaurace U Tyšerů, (dnes lékárna) tam, kde dnes stojí obchodní pavilon Tesco. S budováním krytů se spěchalo. Kvalitní beton byl dávno spotřebován na výstavbu pohraničního opevnění ČSR, a tak se kryty budovaly z hrubého šterku slepovaného chudou betonovou směsí. Kryty nebyly hluboké a pokrývala je slabá vrstva zeminy. Byly to vlastně široké podzemní chodby, rozdělené příčnými stěnami do jednotlivých neuzavíratelných kójí. Kryty měly dva vchody, byly průchozí

a sestupovalo se do nich po širokých schodech. Po ohlášení leteckého útoku tam měli hledat úkryt obyvatelé z nejbližšího okolí.

Nevím, posloužil-li hanspaulský kryt během války alespoň jednou tomuto účelu. Při skutečném přímém leteckém útoku by se kryt jistě sesypal a v troskách pohřbil lidi, kteří v něm hledali útočiště.

Letecké poplachu nebrali Pražané dlouho vážně. Byli přesvědčeni, že na Prahu spojenci nikdy nezaútočí. Do krytů chodili neradi, schovávali se ve výklencích u vchodových domovních dveří a s obdivem sledovali formace spojeneckých letadel, které se stříbřitě leskly vysoko na nebi. Víra v nedotknutelnost Prahy vydržela až do února a března 1945, kdy už nešlo o planý poplach, ale o skutečné bombardování s tragickými následky.

Ve škole v Sušické byl začátek poplachu ohlašován údery do zavěšené kolejnice, do které železnou tyčí bušil zrzavý školník. Žactvo opouštělo třídy a shromažďovalo se ve školním sklepení. Po ukončení poplachu už jsme se do tříd většinou nevraceli, školní vyučování bylo ukončeno a my jsme radostně běželi domů. Na cestu jsme dostali ponaučení, že v případě opakovaného poplachu máme hledat útočiště v hanspaulském krytu.

V květnových dnech těsně po revoluci posloužil kryt jako vězení pro zajaté německé vojáky, německé civilní osoby, které bydlely na Hanspaulce a pro osoby podezřelé z kolaborace. Bylo to přechodně vězení a vězni pak byli odváděni

do dalších shromaždišť, např. do kina Bořislavka nebo do školy na nynějším náměstí Svobody. Po odchodu vězňů zůstal kryt opuštěný a otevřený. Dětem z okolí posloužil jako prostor pro bojové hry a místo, kde se dala skládat zkouška odvahy. Kryt byl už bez osvětlení, byla tam tma, vlhko, nepříjemně to tam páchlo. Starší děti vyprávěly vyděšeným mladším, že tam někde leží „mrtvý esesák“. Hrozně jsme se báli tam vkročit, ale obstát ve zkoušce odvahy jsme všichni toužili. Také jsem se tam prošla a ve zkoušce obstála. Kryt se potom brzy stal skladištěm všelijakého odpadu a vchody byly uzavřeny.

Nevím, kdy přesně došlo k likvidaci pražských krytů a jakým způsobem se likvidovaly. Nepamatuji se, že by v těch místech na Hanspaulce došlo k nějakému velkému bagrování. Předpokládám, že byly vnitřní prostory krytu vyplněny sutí a byly odstraněny pouze betonové zídky, které převyšovaly úroveň trávníku. Vše pak bylo úhledně zasypáno zeminou a oseto. Místa našich zkoušek odvahy nikam nezmizela, jsou jen dobře ukrytá a jen málokdo ví, kde je hledat.

A. Kopřivová

Naše rodinné stříbro

Asi v každé rodině se vyprávějí a z generace na generaci předávají různé historky, které se, pravda, s přibývajícím časem a počtem předání mohou i různě měnit. Netroufám si tedy tvrdit, že tato je „pravda pravdoucí“ a stala přesně tak, jak ji popisují. Těm našim historkám, které jsem jako malá holka milovala a hlala zejména z vyprávění babičky Evy, říkám rodinné stříbro, a když je nálada, předávám je dál svým dětem. A teď jednu z nich i vám...

Není žádným tajemstvím, že za druhé světové války sloužila škola na Hanspaulce pro účely ubytování vojska. Když se válka chýlila ke konci, hleděli zde ubytovaní rakouští vojáci s obavami k východu, odkud se blížila Rudá armáda, a toužebně směrem na západ, kde by se rádi vydali do rukou Američanů. Jen tak opustit své pozice ale nemohli, potřebovali se vzdát nějaké šarži v uniformě. Někdo tehdy přišel k nám domů požádat mého pradědečka, zda by se této role nezhostil. Pradědeček totiž sloužil v první světové válce, a protože se u nás doma nikdy nic nevyhodilo (což trvá dodnes), měl v truhle uloženou i kompletní důstojnickou uniformu c.k. armády. Dlužno říci, že se za těch více než 25 let notně zakulatil a do uniformy se mu lezlo velmi těžko. Prababička byla ale žena činu, uniformu mu na zádech šikovně povypárala, poradila mu, že si má přes záda nonšalantně přehodit svrchník, a vyšoupla ho ven vstříc nepříjemnému teplu a nečekanému dobrodružství.

Vše dobře dopadlo, Rakušáci se šťastně vzdali, pradědeček se stal skoro-hrdinou a naše rodina si rozšířila portfolio hrdivo-úsměvných historek.

Pro mě má tato konkrétní ještě dvě pokračování. První se odehrálo někdy

v 70. letech, když jsem byla pilnou a pravdomluvnou žákyní hanspaulské školy a učili jsme se, že vojáky ubytované v Sušické ulici odzbrojila komunistická odbojová skupina Stará fara. Mému tatínkovi dalo velkou práci přesvědčit mě, že ve škole opravdu nemusím vykládat všechno a že soudružka učitelka nutně nemusí vědět, jak to bylo.

Podruhé se mi babičino vyprávění vybavilo letos v květnu, když jsem v televizi zahlédla nějaký pořad vyslaný při příležitosti výročí konce druhé světové války. Hovořil právě pan Kopřiva, syn předválečného a poválečného starosty hanspaulského sokola, br. Kopřivy. A jeho historka byla téměř, tedy samozřejmě až na osobu chrabrého nositele uniformy, totožná s tou naší! Říkal, že jeho tatínkovi se vzdali vojáci ubytovaní ve škole! Přiznám se, že mě to dost namíchlo – nejdřív mě obírají o mou „pravdu“ komunisté a teď dokonce Sokolové! Ale pak jsem si řekla, že třeba šli pánové spolu, a ta představa mě nejdřív uklidnila a pak dokonce pobavila... Úplně vidím

svého kulatého pradědečka, jak popobíhá v parném dni za štíhlým atletickým bratrem Kopřivou, trochu se potí a úzkostlivě střeží svůj kabát, aby příliš nevlál a neodhalil prababiččinu úpravu zadní části jeho uniformy!

Jen ta komunistická odbojová skupina mi k tomu obrázku pořádně nesedí.

Lucie
Ježková

Chvála mozaikové dlažby pražských chodníků

Šel jsem před časem z obecního úřadu ulicí Československé armády, a u sousedního bloku, patřícího armádě české, stála mladá, hezká, sympatická žena - maminka asi tříletého chlapečka. Ale co, chlapečka! Malý muž činu to byl. Seděl na bobku u stěny domu, nad dírou v chodníku s několika uvolněnými kostkami, a ručičkami, které sotva dokázaly ty kostky uchopit, vracel je pečlivě do díry zpět.

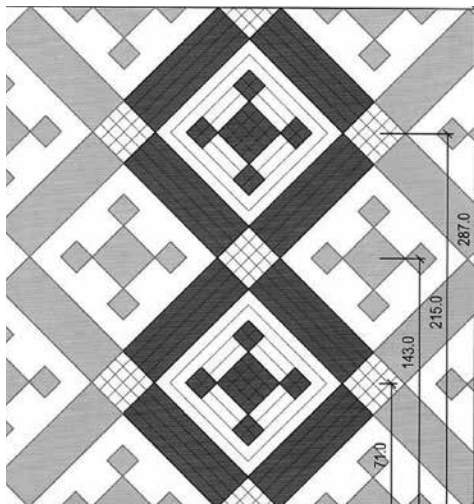
Pochválil jsem té mamince kluka, ale aby to ode mne nevyznělo jen jako pouhá blahosklonná chvála starce, přiznal jsem, že drobná poškození dlažby také opravuji.

Pamatuji totiž, jak ještě pár let po druhé světové válce byly hanspaulské chodníky vydlážděné dvoubarevnou vápencovou dlažbou. Dlažba byla sestavena (pokud si dobře pamatuji) ze vzoru „velká dáma“, který měl rozměr asi 1×1 m. Uprostřed každého vzoru byl čtverec z 5×5 černých kostek. A co víc! Hanspaulskými ulicemi projížděl chlapík s kárkou, v ní měl trochu kostek každé barvy, trochu písku a vápna, kontroloval neporušenost dlažby, a případné poškození hned v počátcích spravil. Byl jsem malý kluk, ale záviděl jsem mu jeho „stavební“, jeho práci, jejíž výsledky byly ihned patrné, a líbil se mi ten udržovaný pořádek a upravenost.

V pozdějších letech nezbyvaly zřejmě na údržbu chodníků peníze. A nedostávalo se ani lidí na dláždění, a nakonec ani na zametání sněhu v zimě. Sníh se začal rozpouštět solí, přičemž rozmrzla pochopitelně i vrchní vrstva chodníku, v níž byla uložena dlažba, a ta se v rozbrzděném, prosoleném písku o to snadněji

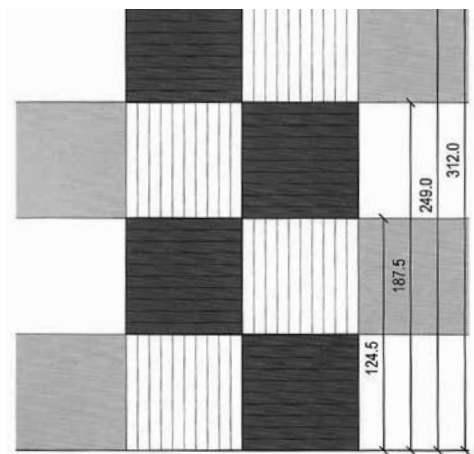

Kresba: Libuše Novotná

poškozovala. Korunu zkáže pak dodalo pokládání elektrických a telefonních kabelů do země, přičemž vzniklé rozkotané rýhy se obvykle pouze zalepily hrubou asfaltovou směsí.

Ale dočkal jsem se lepších časů. Chodníkový program radnice Prahy 6 měl před sebou obrovský úkol. Všechnu tu záplatanou hrbolatost napravit. Byla radost vidět znovu úhledně vydlážděné chodníky, a smířil jsem se bez problémů i s tím, že

se (na rozdíl od historického centra Prahy) nevytváří v dlažbě vzory, ale jen elegantní žulové pásy s bílými lemy po okrajích. Jen škoda, že postup oprav začal váznout, a ne všude se při opravě používá mozaiková dlažba. Zdá se ale, že radnice Prahy 6 mozaikovou dlažbu opět upřednostňuje. Byla by škoda, kdyby se stará chlouba Prahy začala nahrazovat asfaltem nebo dlažbou betonovou jen proto, že se na hladkém povrchu lépe jezdí na skateboardu, nebo s kufrem na miniaturních kolečkách.

Pražská mozaiková dlažba je unikátní. Nejen že je pěkná na pohled, ale po rozebrání opravitelná, bez záplat, hyzdicích chodníky asfaltové. Je to paradox, ale není ani tak prašná, jako hladký asfalt. Drobný déšť totiž spláchne prach do mezer dlažby. Holým nesmyslem byl proto v šedesátých letech výpočet, kolik že čtverečních kilometrů nezpevněných, prašných ploch tvořily v Praze mezery v mozaikové dlažbě. Omlouval se tím pouze přechod na povrchy asfaltové.

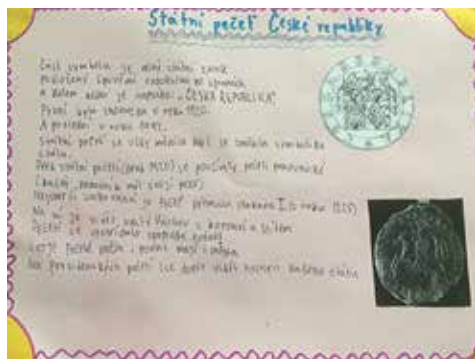
Abych svoji chválu mozaikové dlažby podpořil i obrázky, uvádím zde příklady některých vzorů, používaných v pražských ulicích. Čerpal jsem z katalogu vzorů firmy DAP, kde je uvedeno těchto vzorů 70. Toto poměrně velké číslo je způsobeno tím, že se všechny vzory, které jsou tvořené uzavřenými obrazci, mohou pokládat také nakoso a v různých modifikacích a kombinacích. Například „dámy“ – černé čtverce uprostřed vzorů – mohou být tvořeny různým počtem kostek. Dnes jsou nejběžnější čtverce o hraně čtyř kostek.

Pozn. Katalog mi zapůjčil Ing. Jiří Lála, místostarosta pro dopravu MČ Prahy 6.

Ladislav Trojan

Tentokrát se na stránkách časopisu nedozvíte, co se děje v hanspaulské škole. Učitele jsme nechali po náročném druhém pololetí školního roku o prázdninách odpočívat, ale práce dětí, které pod jejich vedením vytvořily jsou ilustračním doprovodem tohoto čísla.

Se Sokolem do života

Ráda bych v krátkosti představila projekt, který nám také pomáhal překonat nepříjemné odloučení v karanténě. Zaměřuje se na nejmladší generaci, na předškoláky. Realizuje se v mateřských školách, sokolských jednotách a v dalších volnočasových zařízeních. Děti se v něm učí základním pohybovým dovednostem a při všech aktivitách je provází postavičky zvířátek. Jakmile se dítě naučí nějakou dovednost a plní zadaný úkol, nalepí si do svého sešítku samolepku se zvířátkem. Projekt je rozdělený do tří kategorií podle věku dětí: nejmladší kategorie 3-4 roky, prostřední kategorie 4-5 let a nejstarší děti ve věku 5-6 let. Naše jednotka se účastní tohoto projektu od samotného začátku v roce 2015. V oddílech Rodiče a děti cvičíme s nejmladší kategorií a v oddíle Předškolní děti (PD) zase se střední kategorií. Každoročně se v naší jednotě do projektu zapojují na 200 dětí.

A jak nám projekt pomohl překonat karanténu a zavřené tělocvičny? Uvědomila jsem si, že na většinu rodičů mám mail, takže jsem v pondělí, kdy bychom měli cvičení PD, rozeslala rodičům úkoly pro děti a v úterý zase úkoly rodičům těch nejmenších dětí. Čekala jsem na reakce. Protože reakce byly kladné, pokračovala jsem tak i další týdny. Po splnění úkolu rodiče dětem nakreslili do sešítku velké „S“, tam, kde bych jim po cvičební hodině nalepila samolepku. Tak jsme byli po celou karanténu v kontaktu a těšili jsme se spolu na její konec. Cvičit jsme začali hned, jak to šlo. Byl to fantastický pocit, vidět zase děti nadšené z pohybu. A jak mě mile překvapilo, kolik dětí hrdě předkládalo sešítky s vepsanými „S“. Tak jsme s dětmi všechny předepsané úkoly splnili a na konci školního roku jsem jim mohla rozdávat diplomy a medaile se sokolíkem Pepíkem.

Anna Horáková

Prázdniny se sokolem

Ani o prázdninách cvičitelky a cvičitelé dětských složek nezaháleli. V oddíle Sportovní gymnastiky jsme chtěli dětem aspoň trochu nahradit pauzu vynucenou covidem a během července jsme děti pozvali každé úterý na dvouhodinové tréninky. Červenec jsme pak zakončili soustředěním, které již tradičně pořádáme v moderní gymnastické hale v Dobřichovicích. Po pětidenním intenzivní cvičení jsme pro rodiče uspořádali Akademii, kde děti předvedly, co nového se naučily. Zlatým hřebem Akademie byla pódiová skladba, kterou si děti samy vymyslely a nacvičily.

Ve stejném termínu probíhal sportovně taneční tábor v Borotíně u Táboru. Tento tábor jsme pořádali již desátým rokem, takže většina vedoucích jsou bývalí dětské účastníci. I přes zpřísněné hygienické podmínky přijelo nakonec 38 dětí a 7 cvičitelů. Cvičili a tančili jsme jak ve sportovní hale, tak na hřištích venku. Krom 5 tanců, které se děti musí během týdne naučit, máme gymnastickou přípravu, míčové hry, atletické základy a samozřejmě celotáborovou hru. Letos Putování Večerníčkovým krajem. Nechyběla noční bojovka, taneční maraton, karneval, soutěž talentů, divadlo a stihli jsme se i vykoupat v rybníku.

Koncem srpna proběhl i letní pobyt pro rodiče a děti, pořádaný tradičně na Horalce ve Sněžném v Orlických horách. Věnovali jsme se atletice, plavání v bazénu, jízdě na kole, koloběžce, či odrážedle. Každý večer hrála některá skupina pohádku, letos to byly indiánské pohádky. Jeden den jsme si udělali celodenní výlet do krásného okolí Sněžného, nechyběla ani odpolední „bojovka“ s mnoha zajímavými úkoly a na závěr jsme si udělali táborák. Většina účastníků se již hlásila na zimní pobyt.

Anna Horáková

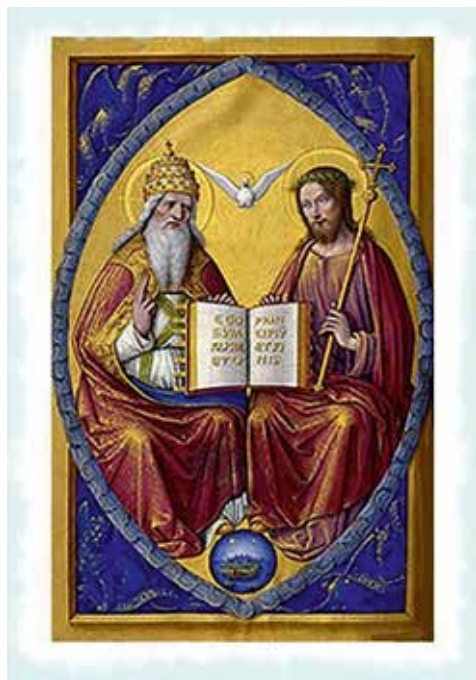
Devadesát a ještě jednou devadesát

Před prázdninami jsme měli tu čest popřát dvěma našim členkám k devadesátým narozeninám. Jaruška Baštová je dlouholetá členka oddílu Věrná garda (VG). Sice již není v takové kondici, aby se účastnila běžného cvičení, ale vždy se ráda účastní všech setkání, která VG pořádá. Druhá oslavenkyně je cvičitelka v oddíle Předškolních dětí. Ano, čtete dobře. Maruška Smejkalová je stále aktivní cvičitelka. Je ve vynikající kondici a s dětmi to úžasně umí. Oslavenkyním popřáli cvičitelé, členové výboru a cvičenci VG, mezi kterými nemohla chybět Květa Prücknerová (93) ani Slávek Dynybyl (92). Naši devadesátníci jsou zářným příkladem, že proti jakýmkoliv nemocem, tedy i covidu, je nejlepší obrana pohyb, společnost přátel a kladná mysl. Přejeme jim ještě dlouhá léta mezi námi.

Anna Horáková

Trojiční pouť na Hadovce

V neděli 7. června, v den slavnosti Nejsvětější Trojice se u kaple ve svahu nad Komornickou ulicí konala již tradiční pouť. Slavnostní bohoslužbu celebroidal děkan Svatovítské kapituly mons. Ondřej Pávek, hudbu pro příležitost oslav spolu s varhaníkem Josefem Lecianem provedla Beata Altior. Koncert v poslední části programu propojil dvě tělesa: Corde et anima a Via melodica, o jejichž spojení ještě jistě uslyšíme. S divadlem Fígl jsme se předtím v bajkách přenesli do Afriky a s lahodným občerstvením nakoukli do kuchyně farníků. Po nelehké době jara pouť přinesla velmi milý prostor k setkání na čerstvém vzduchu.

Marie Hodinářová

Zero waste Voskový ubrousek

Pokud vám doma zbyla látka, ze které jste šili roušky, můžete ji použít na výrobu voskových ubrousků, kterými nahradíte plastové sáčky. Dá se do nich zabalit pečivo, ovoce, sýry, svačiny dětem a dají se použít opakovaně. Hlavně děti jistě ocení, že budou mít originální obal na svačinu. Mohou si látku na svačínový ubrousek dokonce samy pokreslit.

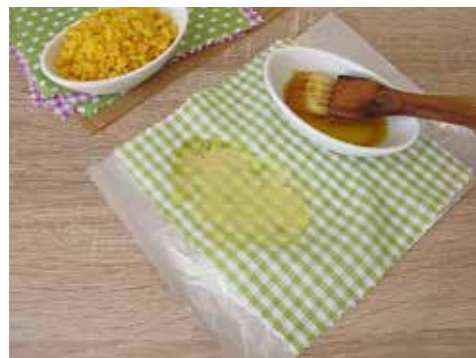
Voskové ubrousky s hezkým vzorem mohou být i zajímavým vánočním dárkem pro přátele podobného smýšlení.

Co potřebujete:

- bavlněnou látku
- včelí vosk,
- pečicí papír
- nůžky
- zdroj tepla (žehličku nebo troubu)

I kdybyste neměli vše potřebné doma a museli něco koupit, vyjde vás ubrousek levněji. Prodávají se podle velikosti za sto a více korun za kus.

Látka – vhodná je vesele barevná, ne příliš tenká ani silná, ne bílá, včelí vosk by ji zbarvil do žluta. Látku nastříhejte na potřebný rozměr, nejlépe entlovacími nůžkami, ale i normálními, po navoskování se okraje netřepí.

Včelí vosk by měl být nebarvený, neperfémovaný. Dá se koupit ve včelařské prodejně v Křemencově ulici, na internetu, nebo od včelaře. Vosk ze svíčky si nastrouhejte, pláty nalámejte, pecičky mohou zůstat, jak jsou.

Při výrobě se ubrousek napouští voskem. Vosk je třeba rozehrát a zapustit do látky. Toho lze dosáhnout třemi způsoby: zapékáním v troubě, zažehlením přes pečicí papír nebo nanášením vosku štětcem.

ZAPÉKÁNÍ V TROUBĚ

Na plech položte pečicí papír a na něj dejte ubrousek, rovnoměrně ho posypte nastrouhaným voskem, jako když se posypává koláč drobenkou. Na 10 cm² látky potřebujete asi 5–6 g vosku. Ubrousek vložte do trouby rozehráté na 150 °C. Za několik minut by se měl vosk rozehrát a vsáknout do látky. Ubrousek vytáhněte, uhladte bavlněnou látkou do všech stran a sloupněte z pečicího papíru. Na začátku bude těžké odhadnout, kolik vosku přesně potřebujete. Pokud ho dáte málo, jednoduše přisypete další a dejte znovu do trouby. Velké množství vosku můžete odsát dalším ubrouskem.

ZAŽEHLNÍ PŘES PEČICÍ PAPIR

Na žehlicí podložku položte silnější látku, které nebude vadit znečištění voskem. Na ni položte ubrousek posypaný voskem vložený mezi dva pečicí papíry. Zažehněte žehličkou nastavenou na nízkou teplotu, bez parního programu. Vosk se postupně rozpustí a tlak žehličky ho rozetře po celé ploše ubrousku.

NANÁŠENÍ VOSKU ŠTĚTCEM

Vosk rozehrějte ve vodní lázni a udržujte ho stále teplý. Na vhodnou podložku, třeba kus kartonu, položte ubrousek a širším štětcem roztavený vosk nanášejte a roztírejte po rubové straně ubrousku. Pozor, vosk velice rychle tuhne, možná ho budete muset po natření nechat ještě rozpustit v troubě, aby se rovnoměrně vsákl. A počítejte s tím, že štětec se zanesе voskem, nebudete ho moci už na nic jiného použít.

Voskované ubrousky vydrží mnoho let. Použijete je nejen na svačinu, ale všude, kde se používá potravinová fólie,lobal nebo plastový sáček. Zabalíte do nich i zbytky sýrů do lednice, nakrájenou zeleninu či ovoce, překryjete misku s pomazánkou nebo načatou konzervu. Dostatečně velký ubrousek ochrání před osycháním celý plech koláče nebo bochník chleba. Možností je spousta, ubrousek je ohebný, ale zároveň nepropouští vlhkost. Nehodí se snad jen k balení syrového masa.

Po použití ubrousek stačí opláchnout vodou nebo očistit vlhkým hadříkem, nechat volně uschnout, ne na topení. Když se po čase ztenčí vosková vrstva, stačí ji obnovit. Tak vám budou ubrousky sloužit celá léta. Skladujte je rozložené nebo stočené do ruličky.

L. Čumplová

† profesor Karel Košťál

Dne 7. srpna 2020 zemřel ve věku 92 let můj tatínek prof. Ing. JUDr. Karel Košťál, CSc. Zemřel doma v kruhu svých nejbližších. Bydlel na Hanspaulce od roku 1937, kdy můj dědeček Karel Košťál koupil od stavitele Františka Dlouhého vilu v Soborské ulici. Na Hanspaulce také chodil do základní školy v Sušické ulici, maturoval na reálném gymnáziu a vysokoškolská vzdělání získal na Karlově univerzitě a Českém vysokém učení technickém v Praze.

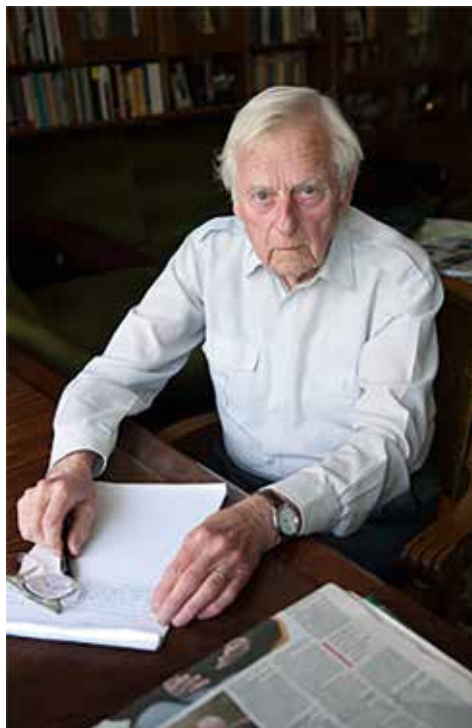
Od roku 1952 až do odchodu do důchodu v roce 1993 působil na katedře fyziky strojní fakulty ČVUT. Nejprve jako asistent, poté jako docent a v letech 1990 až 1992 jako vedoucí katedry. Od konce roku 1968 do září 1970 působil vědecky a pedagogicky ve Velké Británii na katedře pravděpodobnosti a statistiky univerzity v Sheffieldu. V roce 1970 publikoval knihu „Sbírka fyzikálních vzorců a pouček“ – mezi studenty velmi oblíbenou a populární.

V dubnu 1991 byl jmenován profesorem.

V roce 1996 se tatínek stal předsedou Terminologické komise Jednoty českých matematiků a fyziků. Z tohoto titulu se zásadně podílel na tvorbě rozsáhlého Výkladového slovníku fyziky pro základní vysokoškolský kurz, pro nějž napsal hesla z řady fyzikálních oborů.

Podrobný životopis byl uveřejněný v časopise Hanspaulka (2013/3) KDO JE KDO PROFESOR KAREL KOŠTÁL při příležitosti jeho 85. narozenin.

Tatínek v minulých letech přispíval mnoha zajímavými články do časopisu Hanspaulka. Za zmínku určitě stojí např. TRAGICKÁ UDÁLOST O VÁNOCÍCH

V ROCE 1937 (Hanspaulka 2013/3), RUDÁ ARMÁDA V SOBORSKÉ ULICI V ROCE 1945 (Hanspaulka 2014/1), FRANTIŠEK VAVREČKA A JEHO SYN MUDR. MILAN VAVREČKA (Hanspaulka 2014/3), VZPOMÍNKA NA PETRA KOPTU (Hanspaulka 2015/1).

I přes vysoký věk byl tatínek stále velmi aktivní, neustále se zajímal a diskutoval dění a události ve světě i doma. Byl člověkem zvědavým, vnímavým a přemýšlivým. Jeho zvědavou a badatelskou povahu snad nejlépe vystihuje citát od Alberta Einsteina „*Nejkrásnější věc, kterou můžeme objevit, je záhada*“.

V posledních letech systematicky sepisoval své vzpomínky na spolužáky, přátele a rodinu, za což mu moc děkuji.

Helena Pálenská

100. let Prahy 6

V pátek 4. září 2020 uplynulo 100 let od symbolického vzniku městské části Praha 6. Významné jubileum jsme si připomněli bohatým programem, který probíhal několik dní. Byly připraveny různé kulturní, sportovní a jiné volnočasové aktivity, při kterých se lidé mohli potkávat a společně si v přátelském duchu užít uvolněnou atmosféru 100. narozenin své městské části.

Osłavy začaly již 3. září v Letním kině u Keplera projekcí filmů tematicky svázaných s Prahou 6 – dokumentem Starý Dejvice z cyklu ČT Praha mizerná a legendárními Pelíšky.

4. září odpoledne udělil v Pelléově vile starosta Prahy 6 Ondřej Kolář čestné občanství Prahy 6 výtvarníku Stanislavu Kolíbalovi u příležitosti jeho významného jubilea, in memoriam lékaři Oskaru Fischerovi a in memoriam architektovi Richardu Podzemnému, autorovi významných staveb v Praze 6. Cenu MČ Praha 6 převzal vydavatel časopisu Břevnovan novinář Pavel Krchov a za významný vědecký přínos tým vědců ČVUT.

Večer pak přednesl v Národní technické knihovně Symfonický orchestr FOK Dvořákovu Novosvětskou symfonii.

Široké veřejnosti byl určen 5. září u Festival malých pivovarů v místě Farmářských trhů na Kulařáku. Kromě ochutnávek produkce pražských i mimopražských malých pivovarů nabízela delegace radních z Bayreuthu, partnerského města Prahy 6, v čele s novým starostou Thomase Ebersbergerem typické bavorské bílé klobásy a pšeničné pečivo z Bayreuthu. Festival doprovázel zajímavý hudební program.

Rodiny s dětmi do 15 let měly v pátek 4. září vstup zdarma na koupaliště Petynka. O víkendu pak mohly v parku Maxe van der Stoela navštívit Turnaj králů, s rytíři na koních, panoši, historickou kapelou, středověkým tržištěm, šermíři i dětskou ponožkovou bitvou.

Hlavní město Praha (tzv. Velká Praha) vzniklo 1. ledna 1922 na základě zákona č. 114/1920 Sb. a prováděcích nařízení vlády připojením 37 obcí a osad. K naší části Prahy bylo z dřívějšího smíchovského okresu připojeno 8 obcí, které byly rozděleny do dvou obvodů:

- Praha XVIII – Břevnov, Střešovice, Dolní Liboc
- Praha XIX – Bubeneč, Dejvice, Sedlec, Veleslavín, Vokovice

Později se z těchto tyto obvodů staly Praha 5, a 6, které se posléze spojily do jednoho obvodu – Prahy 6.

V současnosti se Praha 6 rozkládá na území 41,54 km² a žije zde 101 089 obyvatel. Je největší městskou částí z celé Prahy a zahrnuje katastrální území Ruzyně, Liboc, Veleslavín, Vokovice, Dejvice, Střešovice, Břevnov a části katastrálních území Sedlec, Bubeneč a Hradčany.

LČ

Pěstounský sklad Hvězda – Praha západ v Horoměřicích

Přijímá vše funkční, co už dosloužilo vašim dětem. Má zájem o cokoliv, co už vám dosloužilo. Kočárky, hračky, odstrkovadla, plyšáky, oblečení, chůvičky, postýlky, hračky a další funkční potřeby pro různé staré děti.

„Když Vám ze dne na den zavolají, že si máte dojet pro miminko, či sedmileté dítě, je těžké shánět věci na poslední chvíli. Proto jsme tu, abyste k nám přišli a vzali si co je v daný okamžik potřeba.“ říká o své motivaci proč založili a provozují tento sklad jeho zakladatelé, sami pěstouni.

Do Horoměřic se dostanete autobusem číslo 355 z Dejvic nebo autobusem číslo 316, 356 z Bořislavky, nebo jsou provozovatelé ochotni si do okolí pro věci výjimečně dojet.

Také děti, kterým nebylo přáno, mají naději vyrůstat a žít v normální rodině

Další možnosti jak se zapojit do pomoci v Praze 6 sledujte na Praha 6 pomáhá.

Kontakt na sklad:
tel.: 608 308 218,
email: pestounskyskladhvezda@gmail.com,
adresa: Velvarská 1, Horoměřice

HANSPAULKA

VYDÁVÁ:

Tělocvičná jednota Sokol
a Základní škola Hanspaulka

Redakce: Mgr. Ludmila Čumplová

Redakční rada: Ing. Jiří Dlouhý, PhDr. Wanda Dobrovská,
Jiří Frynta, Mgr. Eva Hauserová, PhDr. Zdeněk Jonák,
Mgr. Marie Kuldová, Libuše Novotná,
Ing. Ladislav Trojan

Za věcný obsah článků odpovídají autoři

E-mail redakce: casopishanspaulka@gmail.com

Grafická úprava: Markéta Jodasová

Korektury: PhDr. Zdeněk Jonák

Tisk: Kopírování Havránek, Jungmannova 3, Praha 1

Tělocvičná jednota Sokol Praha-Hanspaulka,

Na Hanspaulce 2, 160 00 Praha 6

Tel.: 233 333 820

Číslo účtu TJ Sokol: 162860329/0800,
variabilní symbol 05010

E-mail: info@sokol-hanspaulka.cz

Internet: <http://www.sokol-hanspaulka.cz/>

Základní škola Hanspaulka,

Sušická 29/1000, 160 00, Praha 6

Tel.: 224 310 365

E-mail: zshanspaulka@zshanspaulka.cz

Internet: <http://www.zshanspaulka.cz>

Děkujeme spolupracovníkům, kteří bez nároku
na honorář píší články,
obstarávají grafickou úpravu, korektury a distribuci.

Uzávěrka tohoto čísla 25. 8. 2020

Uzávěrka příštího čísla 22. 11. 2020

Časopis je vydáván s finanční podporou
Městské části Praha 6.

Časopis Hanspaulka na internetu:

<http://www.sokol-hanspaulka.cz/html/casopis.php>

INFORMACE

■ KNIHOVNA ŽŠ HANSPAULKA I PRO VEŘEJNOST

Přes devět tisíc knih pro děti i dospělé. Vchod ze Sušické ulice.

Otevřeno: Pondělí 12 - 18

Úterý 9 - 15

Středa 12 - 15

Čtvrtek 10 - 18

Pátek 12 - 15

O prázdninách zavřeno

Nový katalog školní knihovny na dolní liště
webové stránky ŽŠ Hanspaulka

<https://www.zshanspaulka.cz/index2.htm>

■ HANSPAULSKÉ KALENDÁRIUM

- 4. 9. 17,30 h. Svatomatějské Te Deum
- 5. 9. Šárecký okruh (škola)
- 6. 9. 9-17 h. Benefiční odpoledne
u sv. Matěje
- 12. 9. Putování za zatoulaným
velikonočním vajčkem (Sokol)
- 8. 9. Burza kroužků (škola)
- 18. 9. Noc sokoloven
- 29. 9. 15-19 h. 11. Svatomichaelská pouť
na Pernikářce
- 24. 10. Dušičkový koncert souboru
Hora Fugit u sv. Matěje
- 29.-30. 10. Podzimní prázdniny
- 26. 11. Den otevřených dveří + jarmark
(škola)
- 28. 11. Mikulášská zábava (Sokol)
- 28. 11. Adventní koncert souboru
Hora Fugit u sv. Matěje
- 30. 11. Mikuláš u Předškolních dětí
(Sokol)
- 1. 12. Mikuláš u Rodičů a dětí
(Sokol)
- 4. 12. Mikuláš ve škole

Osada Baba

Foto z 30. let 20. století

Foto z roku 2020